ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 29.9.2026
COM(2026) 511 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου

1. ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας[1] (στο εξής: οδηγία ΦΠΑ), το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα έπειτα από πρόταση της Επιτροπής, μπορεί να επιτρέπει σε κάθε κράτος μέλος να θεσπίζει ειδικά μέτρα παρέκκλισης από τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, για λόγους απλούστευσης των διαδικασιών επιβολής του ΦΠΑ ή πρόληψης ορισμένων τύπων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής. Δεδομένου ότι η διαδικασία αυτή προβλέπει παρέκκλιση από τις γενικές αρχές του ΦΠΑ, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), τα εισάγοντα εξαίρεση εθνικά μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ, τα οποία επιτρέπονται «με σκοπό την απλοποίηση της εισπράξεως του φόρου ή την αποτροπή ορισμένων περιπτώσεων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής», πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά και, επιπλέον, πρέπει να είναι αναγκαία και κατάλληλα για την επίτευξη του συγκεκριμένου σκοπού τους και να θίγουν όσο το δυνατόν λιγότερο τους σκοπούς και τις αρχές της οδηγίας ΦΠΑ[2].

Με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 28 Μαΐου 2026, η Λετονία ζήτησε την άδεια, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ, να παρατείνει περαιτέρω την άδεια εφαρμογής του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης στην παράδοση ξυλείας ή την παροχή συναφών υπηρεσιών, η οποία χορηγήθηκε αρχικά κατά την προσχώρηση της Λετονίας στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004, και η οποία παρατάθηκε με την απόφαση 2006/42/ΕΚ του Συμβουλίου το 2006 και έκτοτε έξι ακόμη φορές, πιο πρόσφατα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026 με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/3207 του Συμβουλίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 395 παράγραφος 2 της οδηγίας ΦΠΑ, η Επιτροπή ενημέρωσε τα άλλα κράτη μέλη, με επιστολή της 21ης Αυγούστου 2026, σχετικά με το αίτημα που υπέβαλε η Λετονία. Με επιστολή της 25ης Αυγούστου 2026, η Επιτροπή γνωστοποίησε στη Λετονία ότι έχει στη διάθεσή της όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την εκτίμηση του αιτήματος.

2. ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ, η Λετονία ζητεί από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει κατόπιν πρότασης της Επιτροπής, να παρατείνει την εφαρμογή ειδικού μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ όσον αφορά την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης στην παράδοση ξυλείας ή την παροχή συναφών υπηρεσιών.

Κατά κανόνα, βάσει του άρθρου 193 της οδηγίας ΦΠΑ, ο υπόχρεος καταβολής ΦΠΑ είναι ο υποκείμενος στον φόρο ο οποίος πραγματοποιεί παράδοση αγαθών (ή παροχή υπηρεσιών). Σκοπός του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης είναι η μετακύλιση της εν λόγω ευθύνης στον υποκείμενο στον φόρο προς τον οποίο πραγματοποιούνται οι παραδόσεις αγαθών ή οι παροχές υπηρεσιών, προκειμένου να αποφευχθεί η

[1] ΕΕ L 347 της 11.12.2006, σ. 1.

[2] Βλ. απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2011, στην υπόθεση *Vandoorne*, C-489/09, EU:C:2011:33, σκέψη 27.

κατάσταση όπου ο προμηθευτής θα είχε τη δυνατότητα να εξαφανιστεί με τον εισπραχθέντα ΦΠΑ (απάτη του αφανούς εμπόρου).

Η παρέκκλιση χορηγήθηκε για πρώτη φορά στη Λετονία στο κεφάλαιο 7 σημείο 1β) του παραρτήματος VIII της πράξης προσχώρησης του 2003[3], έως τις 30 Απριλίου 2005, και στη συνέχεια παρατάθηκε για πρώτη φορά, σε σχέση με το άρθρο 21 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, με την απόφαση 2006/42/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 2006[4], έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009. Έπειτα η παράταση εγκρίθηκε, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 193 της οδηγίας ΦΠΑ, με την εκτελεστική απόφαση 2009/1008/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2009[5], έως τις 31 Δεκεμβρίου 2012, και παρατάθηκε πέντε ακόμη φορές με τις εκτελεστικές αποφάσεις 2013/55/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Ιανουαρίου 2013[6], (ΕΕ) 2015/2396 του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2015[7], (ΕΕ) 2018/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018[8], (ΕΕ) 2022/81 του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2022[9], και πιο πρόσφατα με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/3207 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2024[10], με την οποία το ειδικό μέτρο παρατάθηκε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026. Ως εκ τούτου, το ειδικό μέτρο εφαρμόζεται συνεχώς εδώ και περισσότερες από δύο δεκαετίες και έχει ήδη παραταθεί επτά φορές.

3. Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

[3] Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση, παράρτημα VIII, κεφάλαιο 7, σημείο 1 στοιχείο β), ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 33.

[4] Απόφαση 2006/42/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 2006, με την οποία παρέχεται η δυνατότητα στη Λετονία να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 21 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών, ΕΕ L 25 της 28.1.2006, σ. 31.

[5] Εκτελεστική απόφαση 2009/1008/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2009, με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 347 της 24.12.2009, σ. 30.

[6] Εκτελεστική απόφαση 2013/55/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Ιανουαρίου 2013, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης 2009/1008/ΕΕ με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 22 της 25.1.2013, σ. 16.

[7] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/2396 του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2015, που τροποποιεί την εκτελεστική απόφαση 2009/1008/ΕΕ με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 332 της 18.12.2015, σ. 142.

[8] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2018/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης 2009/1008/ΕΕ με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 322 της 18.12.2018, σ. 20.

[9] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/81 του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2022, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης 2009/1008/ΕΕ με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 13 της 20.1.2022, σ. 49.

[10] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2024/3207 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2024, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης 2009/1008/ΕΕ με την οποία επιτρέπεται στη Δημοκρατία της Λετονίας να παρατείνει την εφαρμογή μέτρου παρέκκλισης από το άρθρο 193 της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας, ΕΕ L 2024/3207, 23.12.2024.

Όταν η Επιτροπή λαμβάνει αιτήματα σύμφωνα με το άρθρο 395 της οδηγίας ΦΠΑ, τα εξετάζει προκειμένου να διασφαλίσει ότι πληρούνται οι βασικοί όροι για χορήγηση παρέκκλισης, και συγκεκριμένα εξετάζει αν το προτεινόμενο ειδικό μέτρο απλουστεύει τις διαδικασίες για τους υποκείμενους στον φόρο και/ή τις φορολογικές αρχές ή αν η πρόταση αποσκοπεί στην πρόληψη ορισμένων τύπων φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής. Στο πλαίσιο αυτό, η προσέγγιση της Επιτροπής ήταν ανέκαθεν περιοριστική και επιφυλακτική, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι παρεκκλίσεις δεν υπονομεύουν τη λειτουργία του γενικού συστήματος ΦΠΑ, είναι περιορισμένης εμβέλειας και χρονικής διάρκειας, και είναι αναγκαίες και αναλογικές. Επομένως, οποιαδήποτε παρέκκλιση από το σύστημα τμηματικών καταβολών δεν μπορεί παρά να αποτελεί έσχατη λύση για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ενώ πρέπει να παρέχει και εγγυήσεις ως προς την αναγκαιότητα και τον έκτακτο χαρακτήρα της.

Δεδομένης της εφαρμογής της παρέκκλισης για περισσότερες από δύο δεκαετίες, η άποψη της Επιτροπής είναι ότι η Λετονία είχε αρκετό χρόνο για να θεσπίσει συμβατικά μέτρα, για τα οποία δεν απαιτείται παρέκκλιση από την οδηγία ΦΠΑ, προκειμένου να ελέγξει τον τομέα της ξυλείας, ο οποίος αποτελείται από υλικά αγαθά αρκετά μεγάλου όγκου, για τα οποία θα πρέπει να είναι δυνατή η διενέργεια επαρκούς ελέγχου και παρακολούθησης.

Επιπλέον, έχει υπενθυμιστεί στη Λετονία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης, συγκεκριμένα:

στην αιτιολογική σκέψη 5 της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2024/3207 του Συμβουλίου, με την οποία χορηγήθηκε η παράταση που ισχύει επί του παρόντος, υπενθυμίζεται ότι *«(...) Τα ειδικά μέτρα χορηγούνται για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί αν τα εν λόγω ειδικά μέτρα είναι κατάλληλα και αποτελεσματικά. Τα ειδικά μέτρα παρέχουν στα κράτη μέλη χρόνο για να θεσπίζουν άλλα συμβατικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την παρακολούθηση της διακίνησης των υλικών, της καταβολής του ΦΠΑ και της συμμόρφωσης των υποκειμένων στον φόρο, με τα οποία θα αντιμετωπίζεται το εκάστοτε πρόβλημα μέχρι τη λήξη του ειδικού μέτρου, καθιστώντας, συνεπώς, περιττή την παράταση του ειδικού μέτρου. Ειδικό μέτρο που επιτρέπει τη χρήση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης χορηγείται μόνο κατ' εξαίρεση για συγκεκριμένους τομείς απάτης και αποτελεί έσχατο μέσο»·*

στην αιτιολογική σκέψη 6 της ίδιας απόφασης αναφέρεται ότι *«(...) πριν από τη λήξη της παράτασης του ειδικού μέτρου δυνάμει της παρούσας εκτελεστικής απόφασης, η Λετονία θα πρέπει να εφαρμόσει άλλα συμβατικά μέτρα για την καταπολέμηση και την πρόληψη της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ στην αγορά ξυλείας, ώστε να μην είναι πλέον αναγκαία περαιτέρω παράταση του ειδικού μέτρου».*

Στο αίτημα που υπέβαλε η Λετονία δεν προσδιορίζεται κανένα νέο συμβατικό μέτρο που να έχει θεσπιστεί μετά την έκδοση της απόφασης (ΕΕ) 2024/3207. Η Λετονία δηλώνει ότι βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες για την ενίσχυση των μέτρων που εφαρμόζονται ήδη και εκφράζει την πρόθεσή της να επιστρέψει σε καθεστώς κανονικού ΦΠΑ στον τομέα της ξυλείας «με προγραμματισμένο τρόπο και εντός εύλογου χρονικού διαστήματος», χωρίς να προσδιορίζει το εν λόγω χρονικό διάστημα

ή να παρουσιάζει μετρήσιμα αποτελέσματα. Επισημαίνει επίσης ότι εξακολουθεί να χρησιμοποιεί ένα προϋπάρχον σύστημα εταιρικής διαβάθμισης το οποίο διαχειρίζονται οι φορολογικές της αρχές.

Ωστόσο, η Λετονία υποστηρίζει ότι θα πρέπει να χορηγηθεί περαιτέρω παράταση, παραπέμποντας ιδίως στην απόφαση του Κοινοβουλίου της Λετονίας (Saeima) να μεταθέσει την έναρξη ισχύος της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής τιμολόγησης μεταξύ επιχειρήσεων από την 1η Ιανουαρίου 2026 στην 1η Ιανουαρίου 2028, το οποίο περιγράφει ως επαρκή λόγο για τη συνέχιση της εφαρμογής του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης. Δεδομένου ότι η αναβολή της εγχώριας ηλεκτρονικής τιμολόγησης συνιστά επιλογή που υπόκειται στον έλεγχο της Λετονίας και όχι περιορισμό που επιβάλλεται από το δίκαιο της Ένωσης, αυτή δεν μπορεί από μόνη της να δικαιολογήσει περαιτέρω παρέκκλιση σε επίπεδο Ένωσης βάσει του άρθρου 395.

Επιπλέον, η Λιθουανία και η Ρουμανία, για τις οποίες ίσχυαν αντίστοιχες παρεκκλίσεις στον τομέα της ξυλείας βάσει των εκτελεστικών αποφάσεων (ΕΕ) 2018/1920 και (ΕΕ) 2023/218 του Συμβουλίου αντίστοιχα, δεν παρέτειναν τα εν λόγω μέτρα πέραν του 2021 και του 2025, κατ' εφαρμογή των ίδιων προϋποθέσεων βάσει του άρθρου 395 της οδηγίας ΦΠΑ.

Βάσει των ανωτέρω και δεδομένου ότι η Επιτροπή ενημέρωσε ήδη τη Λετονία το 2024 ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν συμβατικά μέτρα, καθώς και ότι το ειδικό μέτρο εφαρμόζεται ήδη από το 2004 και έχει παραταθεί επτά φορές —το 2006, το 2009, το 2013, το 2015, το 2018, το 2022 και το 2024 αντίστοιχα— δεν μπορεί πλέον να δικαιολογηθεί η χορήγηση περαιτέρω παράτασης.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση τα προαναφερθέντα επιχειρήματα, η Επιτροπή προβάλλει αντιρρήσεις σχετικά με το αίτημα που υπέβαλε η Λετονία.